

Posudek bakalářské práce TOMÁŠE BÁRTY
POJETÍ JEDNÁNÍ A ČLOVĚKA JAKO JEDNAJÍCÍ BYTOSTI U BENEDIKTA
SPINOZY

Předložená bakalářská práce se bravurně zhostila nesmírně složitého tématu, kterým je myšlení B. Spinozy. Z jeho uceleného systému si kolega Bárta vybral antropologický aspekt jednání. Antropologii však správně (a jedinečně!) nejprve zakládá v celkové ontologické konstelaci: v pojetí „skutečnosti“ jakožto bytí. Autor se zde hlásí k interpretaci L. Benyovszkého (L. Benyovszky, *Skutečnost a subjekt*, in: *Lidé města 7/2002*), kterou doslovně sleduje. Ovšem nedokáže z ní nic více vytěžit: např. mu uniká vnitřní souvislost modalit a temporálních dimenzí (str. 14, 24), nebo důsledek identifikace substance (bytí) a boha (nejvyšší jsoucnost) na str. 12, která sice nutně vyplývá z důsledného sledování Spinozova myšlení, avšak zároveň poukazuje na velký nešvar metafysiky, která nereflektovaně a lhostejně zanedbává diferenci mezi bytím a jsoucnem. Spinoza tuto diferenci pojednává v komentáři k Descartovým *Principům*, možná že by stačilo uvést aspoň odkaz. To by ovšem předpokládalo, že by si kolega Bárta musel být této záležitosti vědom.

Bártův výklad celkové metafysické konstelace Spinozova myšlení je strukturovaný, pozorný a přesvědčivý. Jakmile začne sledovat antropologický výklad konstituce lidství a lidského jednání, tak na můj vkus nevhodně a dost opožděně pojednává motiv afektivity, ač o neadekvátních a zmatených idejích hovoří mnohem dříve. Jejich pojednání bych očekával minimálně již na straně (od strany) 22. Za nedostatečné považuji závěrečné shrnutí důsledků Spinozova myšlení pro život, které se omezí na triviální „snahu o omezování vlivu afektů ... jedinečně prostřednictvím adekvátního poznání“ (str. 29). Budiž pochvalou, že oproti hloupému nasazení oslí hlavy smyslové zkušenosti v úvodu na str. 5 („despekt vůči smyslové zkušenosti“) autor vykáže nesmyslnost a vyslovenou chybnost takového pojetí v závěru na str. 30. Zároveň vyslovuje, přičemž mám pochybnosti, že by si toho sám byl do důsledku vědom, paradoxní, ovšem správné tvrzení, že Spinoza – onen myslitel, který v *Etice* dokázal *more geometrico* (tj. jasně a zřetelně, *mathematicky*, neřkuli „exaktně“) **uchopit, popsat a vysvětlit** veškerou skutečnost tak, jak se (do)týká člověka – „byl tedy prvním filosofem, který absolutní jednotu světa pochopil jako naprosto neuchopitelnou“ (str. 31). Spinoza pochopil nepochopitelné, popsal nepopsatelné, vysvětlil nevysvětlitelné – **anebo by to spíše mělo být: popsal nepopsatelné právě jako nepopsatelné? Vysvětlil nevysvětlitelné právě jako nevysvětlitelné? Pochopil nepochopitelné právě jako nepochopitelné? Znamenalo by to, že Spinoza dokázal myslet neskrytost skrytosti právě jako skrytosti? Pak by Spinoza však byl myslitelem jiného počátku filosofie.**

Práci považuji za **výbornou, doporučuji ji k obhajobě s 42 body.**

13. IX. MMVI

Mgr. Aleš Novák